

УДК 72.01

**НЕОБХІДНІСТЬ ВИКОНАННЯ НОРМАТИВНИХ ТА ЕРГОНОМІЧНИХ ВИМОГ
В ПРОЦЕСІ АРХІТЕКТУРНО-ДИЗАЙНЕРСЬКОГО ПРОЕКТУВАННЯ
СТУДЕНТАМИ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ**

Денисенко Ю. М., к. арх., асистент кафедри ОА та ДАС
Одеська державна академія будівництва та архітектури
тел. 095-707-13-29

Гупанець О. І., студентка 2-го курсу АХІ
Одеська державна академія будівництва та архітектури
тел. 050-249-52-10

Анотація. В статті розглядається питання виконання студентами нормативних та ергономічних вимог на всіх етапах архітектурного та дизайнерського проектування, а також розвитку у студентів навиків і відчуття необхідності проведення передпроектних досліджень і використання нормативних вимог у творчості.

Ключові слова: архітектурно–дизайнерське проектування, методика проектування.

Постановка наукової проблеми. Викладання архітектурного проектування, а також проектування інтер'єрів будівель та споруд, показує, що студенти, особливо молодших курсів, займаючись проектуванням будівель та споруд, а також їх інтер'єрів, не лише на етапі клаузур, але й на етапі ескізного проекту нерідко взагалі не знайомляться з вимогами нормативів, тим більше не намагаються їх виконувати. Такий підхід не сприяє професійній підготовці, не навчає культурі і дисципліні проектування. Крім того, існуючі технологічні та нормативні рамки сприяють розвитку додаткових творчих здібностей, бо роблять необхідними пошуки цікавих рішень при обмеженій палітрі можливостей.

Мета роботи. Розкрити важливість розвитку у студентів навиків і потреб використання в навчальному проектуванні нормативних вимог, метричних параметрів об'єктів та обладнання, а також чіткого виконання етапів проектування, зокрема етапу передпроектних досліджень.

Завдання роботи. 1. Розкрити важливість навиків використання студентами в навчальному проектуванні нормативних вимог та метричних параметрів об'єктів та обладнання. 2. Розкрити значення чіткого виконання етапів проектування, зокрема етапу передпроектних досліджень. 3. Надати рекомендації щодо нормативної, довідникової та навчально–методичної літератури.

Процес проектування інтер'єрів, як й інших об'єктів дизайну та архітектури, являє собою ряд послідовно пов'язаних етапів, таких як передпроектне дослідження, пошукове ескізування, художній проект, робочий проект. Професійне ескізування неможливе без попереднього вивчення вимог до проектування конкретного типу приміщення. Крім необхідності керуватися функціональними та естетичними вимогами, вже на стадії ескізування проектувальник (а в даному випадку студент) повинен використовувати нормативні вимоги (вимоги ДБНів, СНиПів, ГОСТів та інших правил, постанов та законів).

Виконання клаузур та ескізів без врахування функціональних розмірів обладнання не має сенсу, так як при проектуванні інтер'єрів спеціального функціонального, як і інтер'єрів поліфункціонального призначення, потребують певного чисельного обладнання. Тому най-

важливішими є саме завдання розташування обладнання, розрахунків проходів та виконання інших метричних вимог. Що робить необхідним керування нормативами на всіх етапах проектування. Найкращим методом розпланування розміщення обладнання є використання так званих «габариток», коли для процесу пошуку схем розташування меблів та обладнання вирізаються їх габарити планів, що і плани приміщень вільним пересуванням «габариток» в тому ж масштабі, і потім робляться пошукові варіанти. Це робить процес пошуку варіантів розпланування більш швидким та ефективним.

На етапі передпроектного дослідження проектувальник має вивчити досвід попередніх розробок за вказаною темою, тому що без ретельного вивчення досягнень попередників процес проектування дилетантом буде нагадувати муки винаходу велосипеда, коли велосипед давно вже винайдений і вже має досить досконалі моделі, а початківець створює набагато примітивніше за існуючий витвір творіння. Чи має сенс такий підхід до проектування – навіть під час навчання?

Під час вивчення аналогів проектувальник (студент) робить фотофіксацію існуючих об'єктів, досліджує фотоматеріали за темою, розміщені в інтернеті, в журналах та на сторінках інших друкованих видань, вивчає проекти та інші креслення нереалізованих об'єктів, досліджує архівні матеріали. Предметом дослідження аналогів є архітектурно-планувальні та об'ємно-просторові рішення, стилістично-художні рішення (форма, конструкції обладнання та деталей, матеріали, колір, фактура, текстура оздоблювальних матеріалів, освітлення та озеленення об'єктів) та номенклатура обладнання. Робляться замальовки, записи в електронному варіанті. Крім збору інформації, необхідним є аналіз зібраної інформації, її систематизація.

Досить корисним є письмовий детальний аналіз якостей досліджуемого аналогу на предмет: які якості було б бажано зберегти у проектуемому об'єкті, і за рахунок чого вони створюються, а які якості небажані, і їх необхідно змінити, а також за рахунок чого створюються або змінюються зазначені якості.

Дуже важливим завданням є завдання навчити студента-проектувальника враховувати вимоги нормативних документів, а також напрацювань з ергономіки, зокрема, антропометрії, та інших даних. Будь який процес проектування повинен забезпечуватись папкою, призначеною для постійного використання, яка має складатися з завдання на проектування, існуючих методичних вказівок або рекомендацій, підручників та навчальних посібників, де є матеріали за темою проектування, довідників для проектувальників, ДБНів, ГОСТів, СНіПів та інших нормативів. Увагою студента-проектувальника мають стати вимоги до будівель, споруд та приміщень, які є об'єктом проектування, складом та розташуванням приміщень згідно норм, об'ємно-просторові, конструктивні, санітарно-гігієнічні та інші вимоги до них, площі приміщень, вимоги до розташування обладнання та до їх розмірних характеристик, до якостей матеріалів та конструкцій їх покриття.

При проектуванні інтер'єрів приміщень різних типів найважливішими для використання є такі джерела: «ДБН Д.2.2-11-99. Сборник 11. Полы», «ДБН Д.2.2-15-99. Сборник 15. Отделочные работы», «ДБН Д.2.2-16-99. Сборник 16. Трубопроводы внутренние», «ДБН Д.2.2-17-99. Сборник 17. Водопровод и канализация – внутренние устройства», «ДБН Д.2.2-18-99. Сборник 18. Отопление – внутренние устройства», «ДБН Д.2.2-19-99. Сборник 19. Газоснабжение – внутренние устройства», «ДБН Д.2.2-20-99. Сборник 20. Вентиляция и кондиционирование воздуха», «ДБН Д.2.2-21-99. Сборник 21. Электроосвещение зданий», «ДБН Д.2.3-38-99. Сборник 38. Оборудование общего назначения», «СНиП 11-4-79. Естественное и искусственное освещение», «СНиП 2.04.01-85. Внутренний водопровод и канализация зданий», «СНиП 2.03.13-88. Полы».

Для житлових інтер'єрів важливими є також: «ДБН В 2.2 -15 -2005. Будинки і споруди. Житлові будинки. Основні положення»; а також [18, стр. 161–173].

Для підприємств побутового обслуговування, в тому числі перукарень, салонів краси: «ДБН Д.2.3 – 36 – 99. Сборник 36. Оборудование предприятий бытового обслуживания

и коммунального хозяйства»; «Государственные санитарные правила и нормы для парикмахерских разных типов ДСПИН 2.2.2. 022 – 99, №22 від 25.03.99».

Для адміністративних будинків та приміщень: «СНиП 2.09.04 – 87. Административные и бытовые здания», «Санитарно–эпидемиологические правила и нормативы Сан ПиН 2.2.2/ 2.4. 1340 – 03». [18, стр. 248–251].

Висновки:

1. Розвиток у студентів вмінь, навиків і відчуття необхідності користування нормативними документами та виконання нормативних і ергономічних вимог на всіх етапах проектування є важливою умовою підготовки професійних проектувальників.

2. Кожен новий об'єкт проектування повинен розпочинатись з передпроектних досліджень, збору та аналізу вимог нормативів щодо об'єкту, необхідних матеріалів з навчальної, навчально–методичної, довідникової літератури, зображень прототипів та аналогів та інших даних, необхідних для фахового виконання поставлених завдань.

3. В процесі пошукового ескізування планів та розташування обладнання важливим є використання лінійного масштабу, а також нормативних та ергономічних параметрів меблів та обладнання, функціональних проходів, забезпечення інших метричних вимог.

ЛІТЕРАТУРА

1. ДБН Д.2.2-11-99. Сборник 11. Полы.
2. ДБН Д.2.2-15-99. Сборник 15. Отделочные работы.
3. ДБН Д.2.2-16-99. Сборник 16. Трубопроводы внутренние.
4. ДБН Д.2.2-17-99. Сборник 17. Водопровод и канализация – внутренние устройства.
5. ДБН Д.2.2-18-99. Сборник 18. Отопление – внутренние устройства.
6. ДБН Д.2.2-19-99. Сборник 19. Газоснабжение – внутренние устройства.
7. ДБН Д.2.2-20-99. Сборник 20. Вентиляция и кондиционирование воздуха.
8. ДБН Д.2.2-21-99. Сборник 21. Электроосвещение зданий.
9. ДБН Д.2.3-38-99. Сборник 38. Оборудование общего назначения.
10. СНиП 11-4-79. Естественное и искусственное освещение.
11. СНиП 2.04.01-85. Внутренний водопровод и канализация зданий.
12. СНиП 2.03.13-88. Полы.
13. ДБН В 2.2 -15 -2005. Будинки і споруди. Житлові будинки. Основні положення.
14. ДБН Д.2.3 – 36 – 99. Сборник 36. Оборудование предприятий бытового обслуживания и коммунального хозяйства.
15. Государственные санитарные правила и нормы для парикмахерских разных типов ДСПИН 2.2.2. 022 – 99, №22 від 25.03.99.
16. СНиП 2.09.04 – 87. Административные и бытовые здания.
17. Санитарно–эпидемиологические правила и нормативы Сан ПиН 2.2.2/ 2.4. 1340 – 03.
18. Нойферт Э. Строительное проектирование: Пер. с нем. – Тридцать девятое изд., переработанное и дополненное. – М.: Издательство «Архитектура –С», 2011. – 576 с.: ил.